

'Bombes de llavors, armes pacífiques'

La literatura i l'art en general sempre estan en relació amb la societat del seu temps. No són mai innocents, no són mai neutrals. Els creadors són éssers pensants, que plasmen una determinada imatge del món o n'imaginem de nous, que obren portes i esclatxes mentals per comprendre la realitat. "Obro els ulls, veig la cara de l'instant", diu Gabriel Ferrater. El poeta veu la cara de l'instant, l'interpreta, li dona forma tècnica i el transmet a uns receptors que en descodificaran el sistema lingüístic, i en construiran el sentit.

En aquesta època inquietant de vulneració de drets, de repressió, de censura (avui, Brossa seria censurat; a la Trinca li posarien una querella; Raimon no podria dir 'no' per les places) l'art i la literatura tenen més sentit que mai, potser com a soplug de la inclemència ambiental, però també perquè, sigui quin sigui l'estil, conviden a fer una reflexió activa i desvetllen preguntes en el receptor.

És possible que avui busquem en l'art un confort estètic, que canti el benestar, i hi trobem, també, el compromís ètic. Aquest comentari d'entrada ve suggerit per l'edició digital (<https://bit.ly/33h0wiR>) de 'Bombes de llavors', un treball que gira entorn de la idea d'esperança activa. Consta de 20 proses poètiques que m'han inspirat 20 obres d'art de vuit artistes reusencs o vinculats a la ciutat: Carme Andrade, Teresa Llorach, Josep Lomas, Sara Mauri, Marc Pérez Oliván, Cesca Toledano, Fina Veciana i Rosa Virgili. 20 obres plenes de preguntes que no m'han deixat de petja fins que les he formulades amb paraules, durant els darrers tres anys.

Un oxímoron per títol del recull: 'bomba' ens remet a destrucció i 'llavor', al tresor de la vida latent. La combinació és explosiva a favor de l'esperança activa, tant individual com col·lectiva: El terreny està preparat i les llavors colgades a punt per germinar a la primera gota. ¿Esperarem estoïcament que ploqui?" En sentit literal, les bombes de llavors són una iniciativa popular de reforestació de terrenys erms que consisteix a llançar boles de fang sec amb una llavor a dins, en camps perduts. Prenem com a referent aquesta arma pacífica (un altre oxímoron, encunyat per Mònica de Dalmau, prologuista del llibre), l'emprem en sentit figurat: eclosió de paraules i imatges que, fusionades, sacsegen, obren interrogants, fan reflexionar. I que, en difondre-les, arrelen en més persones, que comporten noves interpretacions.

Es compleix d'aquesta manera la màxima d'Umberto Eco que diu que tota obra d'art és una màquina concebuda per produir interpretacions, de tal manera que en cada nova lectura, versió o glossa, s'hi acumulen capes i més capes de significat. Els creadors de Bombes de llavors som pioners a publicar en suport digital, i alhora a presentar els treballs connectats a altres disciplines artístiques. Difícilment oblidarà l'experiència qui hagi viscut la performance de presentació del llibre d'autoria col·lectiva 'El vestit negre' (Centre de la Imatge Mas Iglesias, Reus, 2017) i del projecte de Fina Veciana 'Estimo la dona que soc #mestimo' (Montbriat, Montbrió del Camp, 2018). Bombes de llavors també tindrà una presentació no convencional, que consistirà a fer del llibre una translació visual i oral en un espai real, pròximament (28 de novembre, a dos quarts de 8 del vespre) al Centre d'Art Cal Massó.

Imatges i paraules en diàleg, fructificaran en una acció artística imaginativa, poètica: la projecció de les obres, les paraules fetes música en la veu de les rapsodes, els subratllats sonors, la força dels silencis, el moviment dels cossos, els tatuatges efímers, la reproducció de sons naturals... un desplegament multidisciplinari per crear una atmosfera en connexió amb tothom qui vulgui viure en directe la transversalitat de l'art. Amb l'esperança com a espina dorsal que uneix les parts i les diferents sensibilitats. Hi sereu molt benvinguts.